

Współpraca Polski z Unią Europejską i jej wpływ na bezpieczeństwo kraju.

Bezpieczeństwo jest pojęciem wielowymiarowym obejmującym wiele aspektów i może być analizowane z wielu perspektyw. Mówiąc o bezpieczeństwie państwa nie można ograniczać się jedynie do aspektów militarnych. Obejmuje ono również stabilność polityczną, ochronę granic, cyberbezpieczeństwo i bezpieczeństwo energetyczne, aż po walkę z dezinformacją.

W wyżej wymienionym kontekście współpraca Polski z Unią Europejską odgrywa kluczową rolę w zapewnieniu szeroko pojętego bezpieczeństwa na wielu płaszczyznach, zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym.

Polska, jako członek UE, korzysta z mechanizmów wzmacniających jej obronność i strategię, takich jak fundusze na modernizację wojska, programy cyberbezpieczeństwa i inicjatywy ochrony granic. Unijna polityka energetyczna sprzyja dywersyfikacji źródeł energii, co pomaga uniezależnić się od rosyjskich surowców. Jednak współpraca ta niesie wyzwania – Polska musi godzić suwerenność z unijnymi politykami w zakresie obronności, migracji i transformacji energetycznej.

Rola Unii Europejskiej w systemie bezpieczeństwa Polski

1. Wsparcie w zakresie obronności granic

Jednym z kluczowych obszarów wsparcia UE dla Polski jest współpraca w zakresie obronności. Polska uczestniczy w licznych inicjatywach, takich jak Stała Współpraca Strukturalna (**PESCO**¹), której celem jest rozwój zdolności obronnych krajów członkowskich. Dodatkowo, Polska korzysta z funduszy na modernizację sił zbrojnych, co umożliwia zakup nowoczesnego sprzętu i technologii wojskowej.

Unia Europejska angażuje się także w ochronę granic zewnętrznych poprzez współpracę w ramach Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej (**Frontex**²), której siedziba znajduje się w Warszawie. Dzięki temu Polska otrzymuje wsparcie w zakresie kontroli

¹ Stała współpraca strukturalna w dziedzinie obrony i bezpieczeństwa (ang. permanent structured cooperation, fr. coopération structurée permanente) – mechanizm umożliwiający państwom członkowskim Unii Europejskiej, które spełniają wyższe kryteria zdolności wojskowej oraz zaciągnęły w tej dziedzinie większe zobowiązania, na pogłębioną współpracę w zakresie wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony.

² Frontex (od fr. Frontières extérieures, czyli „granice zewnętrzne”), Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej (ang. European Border and Coast Guard Agency) – niezależna agencja Unii Europejskiej z siedzibą w Polsce, utworzona na podstawie rozporządzenia Rady Europejskiej z 26 października 2004

migracyjnej i ochrony granic przed zagrożeniami hybrydowymi, takimi jak nielegalna migracja czy próby destabilizacji sytuacji wewnętrznej. Frontex wspiera również państwa członkowskie w szkoleniach funkcjonariuszy straży granicznej, dążąc do ujednolicenia standardów i podnoszenia kwalifikacji personelu. Organizuje także europejskie kursy dla instruktorów, seminaria oraz dodatkowe szkolenia dla urzędników zajmujących się kontrolą granic. Agencja monitoruje badania naukowe związane z ochroną granic oraz wspiera kraje członkowskie w sytuacjach wymagających zwiększonej pomocy technicznej i operacyjnej. W przypadkach kryzysowych, takich jak masowy napływ nielegalnych imigrantów, Frontex może wprowadzać zespoły szybkiej interwencji, co pozwala na natychmiastowe wsparcie kraju najbardziej dotkniętego sytuacją. Ponadto Frontex odgrywa istotną rolę w organizacji wspólnych działań dotyczących powrotów nielegalnych migrantów. Agencja współpracuje z państwami członkowskimi przy wydaleniu obywateli państw trzecich, określając najlepsze praktyki w zakresie przymusowych deportacji i wykorzystując dostępne zasoby UE do realizacji tych działań. Mimo szerokiego zakresu obowiązków, państwa członkowskie UE zachowały wyłączne prawo do kontroli i ochrony swoich granic zewnętrznych, zgodnie z postanowieniami Traktatu z Lizbony oraz rozporządzeniem powołującym Frontex. Agencja pełni więc przede wszystkim rolę wspierającą, ułatwiając stosowanie zarówno istniejących, jak i przyszłych środków unijnych związanych z zarządzaniem granicami.

2. Cyberbezpieczeństwo

W dobie rosnących zagrożeń cybernetycznych Unia Europejska kładzie duży nacisk na wzmacnianie cyberbezpieczeństwa swoich członków. Polska uczestniczy w inicjatywach takich jak Europejska Sieć i Agencja ds. Cyberbezpieczeństwa (**ENISA**³), które pomagają w budowaniu odporności na cyberataki i ochronie krytycznej infrastruktury. Współpraca w ramach UE umożliwia także wymianę informacji i doświadczeń w zakresie cyberzagrożeń, co jest kluczowe dla skutecznej obrony przed atakami hakerskimi i dezinformacją. Polska aktywnie korzysta z unijnych mechanizmów ochrony cyberprzestrzeni, m.in. poprzez udział w programach finansowanych z Funduszu na rzecz Bezpieczeństwa Wewnętrznego (ISF) oraz Cyfrowej Europy. Dzięki tym środkom możliwe jest wdrażanie nowoczesnych systemów zabezpieczeń, szkolenia specjalistów ds. cyberbezpieczeństwa oraz rozbudowa krajowych instytucji odpowiedzialnych za reagowanie na incydenty cybernetyczne. W ramach unijnej

³ Agencja Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa (ENISA, ang. European Union Agency for Cybersecurity) – agencja Unii Europejskiej odpowiedzialna za zapewnienie wysokiego i efektywnego poziomu bezpieczeństwa w sieciach i systemach informatycznych w Unii Europejskiej. Utworzona 15 marca 2004 roku na mocy Rozporządzenia (WE) nr 460/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady pod nazwą Europejska Agencja Bezpieczeństwa Sieci i Informacji (European Network and Information Security Agency).

strategii Polska angażuje się również w rozwój Europejskiego Centrum Kompetencji ds. Cyberbezpieczeństwa, które ma na celu wzmacnianie innowacyjnych rozwiązań technologicznych oraz zwiększanie zdolności reagowania na cyberzagrożenia. Polska współpracuje także w ramach unijnych ćwiczeń symulujących cyberataki, co pozwala na lepsze przygotowanie instytucji publicznych i firm prywatnych na potencjalne incydenty. Unia Europejska wspiera także rozwój wspólnego systemu certyfikacji cyberbezpieczeństwa, który pozwala na ujednolicenie standardów ochrony w różnych sektorach gospodarki. Dzięki temu Polska może skuteczniej zabezpieczać swoje systemy krytyczne, w tym sieci energetyczne, telekomunikacyjne i finansowe, przed atakami zewnętrznymi.

3. Bezpieczeństwo energetyczne

Bezpieczeństwo energetyczne jest jednym z najważniejszych elementów polityki bezpieczeństwa Polski w ramach Unii Europejskiej. Polska, dzięki wsparciu unijnemu, dąży do dywersyfikacji źródeł energii i uniezależnienia się od rosyjskich surowców, co nabrało szczególnego znaczenia po inwazji Rosji na Ukrainę i wprowadzeniu sankcji na rosyjski sektor energetyczny. Unia Europejska wspiera Polskę w realizacji tej strategii poprzez Fundusz Sprawiedliwej Transformacji, który finansuje projekty mające na celu odejście od węgla oraz rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE), takich jak fotowoltaika, energia wiatrowa oraz biogazownie. Ponadto Polska aktywnie uczestniczy w programach takich jak Instrument „Łącząc Europę” (CEF), który umożliwia rozwój transgranicznych sieci energetycznych oraz zwiększa bezpieczeństwo dostaw gazu i energii elektrycznej.

Ważnym elementem polityki energetycznej UE jest także wsparcie dla budowy terminali LNG, co pozwala Polsce na import gazu skroplonego z różnych kierunków, w tym ze Stanów Zjednoczonych i Kataru. Kluczowe znaczenie ma również rozwój infrastruktury przesyłowej, takiej jak gazociąg Baltic Pipe⁴, który umożliwia import gazu z Norwegii i zmniejsza zależność od dostaw z Rosji. UE kładzie także nacisk na rozwój technologii wodorowych i energetyki jądrowej jako elementów przyszłego miksu energetycznego. Polska, we współpracy z Komisją Europejską, planuje budowę elektrowni jądrowych, które mają zapewnić stabilne i niskoemisyjne źródło energii. Unia wspiera te projekty poprzez Europejski Zielony Ład, który promuje przejście na neutralność klimatyczną. Kolejnym aspektem unijnej polityki energetycznej jest zwiększanie odporności na ataki cybernetyczne na infrastrukturę krytyczną. Polska uczestniczy w inicjatywach UE mających na celu ochronę

⁴ Baltic Pipe (Korytarz Bałtycki, Gazociąg Bałtycki) – system gazociągów łączących Norwegię, Danię i Polskę o przepustowości 10 mld m³ rocznie uruchomiony 27 września 2022.

sieci przesyłowych oraz wdrażanie standardów bezpieczeństwa w sektorze energetycznym a współpraca z unijnymi agencjami pozwala na monitorowanie zagrożeń i szybkie reagowanie na potencjalne ataki.

Szanse, wyzwania i perspektywy Polski wynikające z członkostwa w Unii Europejskiej

Chociaż członkostwo w UE przynosi Polsce liczne korzyści w zakresie bezpieczeństwa, wiąże się także z wyzwaniami. Polska musi równoważyć swoją suwerenność z unijnymi politykami dotyczącymi obronności, migracji czy transformacji energetycznej. Widoczne są przede wszystkim pewne różnice dotyczące polityki migracyjnej, w tym relokacji uchodźców. Dodatkowo, konieczna jest dalsza integracja z unijnymi strukturami, aby efektywnie wykorzystać dostępne zasoby i narzędzia w kontekście rosnących zagrożeń geopolitycznych.

W przyszłości kluczowe będzie dalsze wzmacnianie współpracy w ramach PESCO, rozwój zdolności cyberbronnych oraz inwestycje w niezależność energetyczną. Polska powinna także aktywnie uczestniczyć w kształtowaniu polityki bezpieczeństwa UE, aby zapewnić sobie jak największe korzyści wynikające z członkostwa. Dzięki skutecznej współpracy z Unią Europejską Polska ma szansę rozwijać i modernizować siły zbrojne i infrastrukturę, lepiej i sprawniej koordynować sytuacje kryzysowe oraz przede wszystkim zwiększać swoją pozycję na arenie międzynarodowej jako silnego członka wspólnoty europejskiej.

Bibliografia

Źródła internetowe

<https://www.enisa.europa.eu/> (10.03.2025)

<https://www.cire.pl/artykuly/energia-w-eu-materialy-problemowe/wspolczesne-uwarunkowania-bezpieczenstwa-energetycznego-polski> (10.03.2025)

<https://www.gov.pl/web/mswia/wspolpraca-w-ramach-ue> (13.03.2025)